

GUIA DOCENT DE CENTRES ISEACV
GUÍA DOCENTE DE CENTROS ISEACV
Curs /Curso
2021-2022

1 Dades d'identificació de l'assignatura <i>Datos de identificación de la asignatura</i>					
Nom de l'assignatura <i>Nombre de la asignatura</i>	Encontres entre les arts: les relacions entre música, arquitectura, pintura, escultura i poesia <i>Encuentros entre las artes: las relaciones entre música, arquitectura, pintura, escultura y poesía</i>				
Crèdits ECTS <i>Créditos ECTS</i>	3	Curs <i>Curso</i>	3r/4t <i>3º/4º</i>	Semestre <i>Semestre</i>	5è, 6è o 7è, 8è <i>5º, 6º o 7º, 8º</i>
Tipus de formació <i>Tipo de formación</i>	Optativa	Idioma/es en que s'imparteix l'assignatura <i>Idioma/s en que se imparte la asignatura</i>		valencià /castellà <i>valenciano castellano</i>	
Matèria <i>Materia</i>	Cultura, pensament i història <i>Cultura, pensamiento e historia</i>				
Títol Superior <i>Título Superior</i>	Títol Superior de Música <i>Título Superior de Música</i>				
Especialitat <i>Especialidad</i>	Totes <i>Todas</i>				
Centre <i>Centro</i>	Conservatori Superior de Música "Salvador Seguí" de Castelló				
Departament <i>Departamento</i>	Pedagogia musical <i>Pedagogía musical</i>				
Professorat <i>Profesorado</i>	Dr. Joan Carles Gomis Corell				
emaie-mail e-mail	jcgomis@icloud.com				
1.1 Objectius generals i contribució de l'assignatura al perfil professional de la titulació <i>Objetivos generales y contribución de la asignatura al perfil profesional de la titulación</i>					
Conèixer, valorar i analitzar la música al seu context cultural de creació i en relació a les altres arts per comprendre-la amb profunditat i en totes les seues dimensions, i d'aquesta manera interpretar-la conscientment. <i>Conocer, valorar y analizar la música en su contexto cultural de creación y en relación con las otras artes para comprenderla en profundidad y en todas sus dimensiones y de esta manera interpretarla conscientemente</i>					
1.2 Coneixements previs <i>Conocimientos previos</i>					
1. Coneixements d'Estètica i d'Història de la música de les corresponents assignatures de 1er i 2on curs <i>Conocimientos de Estética e Historia de la música de las correspondientes asignaturas de 1º y 2º curso</i>					
2. Nocions genrals d'Història de la cultrua, d'Història de l'art, de Teoria de l'art i de literatura <i>Nociones generales de Historia de la cultura, Historia del arte, Teoría del arte y literatura</i>					
3. Coneixements d'informàtica quant a l'ús del processador de texts i de la consulta en xarxa <i>Conocimientos de informática en cuanto al uso de procesador de textos y consulta en red</i>					
4. Estar matriculat i cursar les assignatures de 3er curs de l'especialitat corresponent <i>Estar matriculado y cursar las asignaturas de 3º curso de la especialidad correspondiente</i>					

2 Competències de l'assignatura

Competencias de la asignatura

Competències transversals (CT) o genèriques (CG)

Competencias transversales (CT) o genéricas (CG)

- CT 2 Recollir informació significativa, analitzar-la, sintetitzar-la i gestionar-la adequadament
- CT 8 Desenvolupar de manera raonada i crítica idees i arguments
- CT 11 Desenvolupar en la pràctica laboral una ètica professional basada en l'apreciació i sensibilitat estètica, mediambiental i cap a la diversitat
- CG 10 Argumentar i expressar verbalment els seus punts de vista sobre conceptes musicals diversos
- CG 12 Acreditar un coneixement suficient del fet musical i la seua relació amb l'evolució dels valors estètics, artístics i culturals
- CG 14 Conèixer el desenvolupament històric de la música en les diferents tradicions, des d'una perspectiva crítica que situe el desenvolupament de l'art musical en un context social i cultural
- CG 16 Conèixer el context social, cultural i econòmic en què es desenvolupa la pràctica musical, amb especial atenció al seu entorn més immediat però amb atenció a la seua dimensió global
- CG 17 Estar familiaritzat amb els diferents estils i pràctiques musicals que li permeten entendre, en un context cultural més ample, el seu propi camp d'activitat i enriquir-lo
- CG 18 Comunicar de forma escrita i verbal el contingut i els objectius de la seua activitat professional a persones especialitzades, amb un ús adequat del vocabulari tècnic i general
- CG 28 Ser capaç de vincular la pròpia activitat musical a unes altres disciplines del pensament científic, enriquant l'exercici de la seua professió amb una dimensió multidisciplinària

Competències específiques (CE)

Competencias específicas (CE)

Especialitat de Composició

Especialidad de Composición

- CE 10 Transmetre verbalment pensaments musicals ben estructurats, concrets i globals, de caràcter teòric, analític, estètic i crític

Especialitat de Direcció

Especialidad de Dirección

- CE 10 Transmetre verbalment pensaments musicals ben estructurats, concrets i globals, de caràcter teòric, analític, estètic i crític

Especialitat d'Interpretació

Especialidad de Interpretación

- CE 6 Argumentar i expressar verbalment els seus punts de vista sobre la interpretació, i respondre al repte que suposa facilitar la comprensió de l'obra musical

3 Resultats d'aprenentatge <i>Resultados de aprendizaje</i>	
RESULTATS D'APRENENTATGE RESULTADOS DE APRENDIZAJE	COMPETÈNCIES RELACIONADES COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprendre els principis culturals bàsics que regulen les arts i com interactuen en els diversos camps de l'expressió artística <i>Comprender los principios culturales básicos que regulan las artes y como interactúan en los diversos campos de la expresión artística</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
2. Conèixer l'evolució d'aquests principis culturals bàsics al llarg de la història <i>Conocer la evolución de estos principios culturales básicos a lo largo de la historia</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
3. Comprendre les circumstàncies culturals i els principis artístics propis de cada període històric en relació amb la música i les arts <i>Comprender las circunstancias culturales y los principios artísticos propios de cada período histórica en relación con la música y las artes</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
4. Associar els valors culturals, filosòfics i estètics generals de cada període amb els específicament artístics, en particular els musicals <i>Asociar los valores cultures, filosóficos y estéticos generales de cada período con los específicamente artísticos, en particular los musicales</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
5. Conèixer els principals artífex i constructors del pensament i de la pràctica artística de cada període i els procediments que han establert per connectar les diverses arts <i>Conocer los principales artífices y constructores del pensamiento y la práctica artística de cada período y los procedimientos que han establecido para conectar las diversas artes</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
6. Aconseguir criteris ben fonamentats per tal d'analitzar i valorar críticament els diversos autors i teories <i>Conseguir criterios bien fundamentados para analizar y valorar críticamente los diversos autores y teorías</i>	CT 2, CG 12, CG 14, CG 16, CG 26, CE 2
7. Articular un discurs personal sobre el pensament i la pràctica musicals en relació amb les altres expressions artístiques <i>Articular un discurso personal sobre el pensamiento y la práctica musicales en relación con las otras expresiones artísticas</i>	CT 8, CG 10, CG 18, CG 26, CE 6, CE 8, CE 10
8. Aplicar amb correcció els principis i valors apresos en el quefer musical interpretatiu actual <i>Aplicar con corrección los principios y valores aprendidos en el quehacer musical interpretativo actual</i>	CT 8, CT 11, CG 10, CG 26, CE 2, CE 6

4 Continguts de l'assignatura i organització temporal de l'aprenentatge <i>Contenidos de la asignatura y organización temporal del aprendizaje</i>	
Descripció per blocs de contingut, unitats didàctiques, temes, ... <i>Descripción por bloques de contenido, unidades didácticas, temas, ...</i>	Planificació temporal <i>Planificación temporal</i>
<p>1. L'Antiguitat clàssica</p> <p>1.1. Música i paraula. Peus mètrics i ritme musical 1.2. Nomoi musicals, òrdens arquitectònics i cànon escultòric 1.3. Vitruvi: música i arquitectura al <i>De architectura libri decem</i></p> <p>2. El primer cristianisme</p> <p>2.1. Música, paraula, arts i litúrgia 2.2. Els primers Pares de l'Església i el valor i ús de les arts 2.3. Sant Agostí i la platonització del cristianisme</p> <p>3. L'Edat Mitjana</p> <p>3.1. El romànic: cant gregorià, texts bíblics i imatges sagrades 3.2. El gòtic: la polifonia i la nova concepció mètrica de la música 3.3. El gòtic: la polifonia i la nova arquitectura. La catedral com a expressió de l'orde musical del cosmos. La teoria de von Sinsom</p> <p>4. El Renaixement</p> <p>4.1. Principis bàsics: la imitació de la natura i dels antics 4.2. Una nova concepció de l'activitat artística: la creació i la construcció 4.3. Es sistema proporcional musical: de la delimitació de l'espai a la mímesi de la raó de l'univers</p> <p>5. El Barroc</p> <p>5.1. Música i retòrica 5.2. Arts, sentits i adoctrinament en la Contrareforma 5.3. El racionalisme en les arts: música i arquitectura 5.4. La "galanteria" i el "no sé qué" 5.5. Les reaccions moralitzants</p> <p>6. Classicisme i Neoclassicisme</p> <p>6.1. Grècia com a model: la reinvençió del passat artístic 6.2. Una altra vegada la imitació de la natura 6.3. Construcció del paradigma artístic i musical: norma i forma 6.4. L'enciclopedisme i les arts</p> <p>7. El Romanticisme</p> <p>7.1. La diversitat de bel·leses 7.2. La concepció romàntica de la música: una creació poètica 7.3. La música i la fusió de les arts 7.4. La nova relació entre música i literatura: el poema simfònic</p> <p>8. Les noves poètiques del segle XX</p> <p>8.1. El concepte d'abstracció 8.2. El valor del terme avantguarda 8.3. Música, imatge i narració: el cinema</p>	<p>4 classes <i>4 clases</i></p> <p>2 classes <i>2 clases</i></p> <p>4 classes <i>4 clases</i></p> <p>6 classes <i>6 clases</i></p> <p>4 classes <i>4 clases</i></p> <p>4 classes <i>4 clases</i></p> <p>5 classes <i>5 clases</i></p> <p>4 classes <i>4 clases</i></p>

5 Activitats formatives <i>Actividades formativas</i>			
5.1 Activitats de treball presencials <i>Actividades de trabajo presenciales</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Classe presencial <i>Clase presencial</i>	Exposició de continguts per part del professor o en seminaris, anàlisi de competències, explicació i demostració de capacitats, habilitats i coneixements en l'aula. <i>Exposición de contenidos por parte del profesor o en seminarios, análisis de competencias, explicación y demostración de capacidades, habilidades y conocimientos en el aula.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6	40 h.
Classes pràctiques <i>Clases prácticas</i>	Sessions de treball en grup supervisades pel professor. Estudi de casos, projectes, tallers, problemes, estudi de camp, aula d'informàtica, laboratori, visites a exposicions/concerts/representacions/ audicions..., cerca de dades, biblioteques, en Internet, etc. Construcció significativa del coneixement a través de la interacció i activitat de l'alumne. <i>Sesiones de trabajo grupal en grupos supervisadas por el profesor. Estudio de casos, proyectos, talleres, problemas, estudio de campo, aula de informática, laboratorio, visitas a exposiciones/conciertos/ representaciones/audiciones..., búsqueda de datos, bibliotecas, en Internet, etc.</i> <i>Construcción significativa del conocimiento a través de la interacción y actividad del alumno.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6	Les pràctiques estan incloses en les classes presencials. <i>Las prácticas van incluidas en las clases presenciales</i>
Exposició treball en grup <i>Exposición trabajo en grupo</i>	Aplicació de coneixements interdisciplinaris. <i>Aplicación de conocimientos interdisciplinares.</i>	RA 7	14 h.
Tutoria <i>Tutoría</i>	Atenció personalitzada i en grup reduït. Període d'instrucció i/o orientació realitzat per un tutor/a amb l'objectiu de revisar i discutir els materials i temes presentats en les classes, seminaris, tallers, lectures, realització de treballs, projectes, etc. <i>Atención personalizada y en pequeño grupo. Periodo de instrucción y/o orientación realizado por un tutor/a con el objetivo de revisar y discutir los materiales y temas presentados en las clases, seminarios, talleres, lecturas, realización de trabajos, proyectos, etc.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6	4 h.
Avaluació <i>Evaluación</i>	Conjunt de proves (audicions, orals i/o escrites) empleades en l'avaluació inicial, formativa o additiva de l'alumne. <i>Conjunto de pruebas (audiciones, orales y/o escritas) empleadas en la evaluación inicial, formativa o aditiva del alumno.</i>	RA 7	2 h.
SUBTOTAL			60 h.
5.2 Activitats de treball autònom <i>Actividades de trabajo autónomo</i>			
ACTIVITATS ACTIVIDADES	Metodologia d'ensenyança-aprenentatge <i>Metodología de enseñanza-aprendizaje</i>	Relació amb els Resultats d'Aprenentatge <i>Relación con los Resultados de Aprendizaje</i>	Volum treball (en nº hores o ECTS) <i>Volumen trabajo (en nº horas o ECTS)</i>
Treball autònom <i>Trabajo autónomo</i>	Estudi de l'alumne/a: preparació i pràctica individual de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Estudio del alumno/a: preparación y práctica individual de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6, RA 8	15 h.
Estudi pràctic <i>Estudio práctico</i>	Preparació en grup de lectures, textos, interpretacions, assajos, resolució de problemes, projectes, seminaris, tallers, treballs, memòries,... per a exposar, interpretar o entregar durant les classes teòriques, classes pràctiques i/o tutories de grup reduït. <i>Preparación en grupo de lecturas, textos, interpretaciones, ensayos, resolución de problemas, proyectos, seminarios, talleres, trabajos, memorias,... para exponer, interpretar o entregar durante las clases teóricas, clases prácticas y/o tutorías de pequeño grupo.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6, RA 8	20 h.
Activitats complementàries <i>Actividades complementarias</i>	Preparació i assistència a activitats complementàries com tallers, exposicions, concerts, representacions, congressos, conferències,... <i>Preparación y asistencia a actividades complementarias como talleres, exposiciones, conciertos, representaciones, congresos, conferencias,...</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 7, RA 8	5 h.
SUBTOTAL			40 h.
TOTAL			100 h.

6 Sistema d'avaluació i qualificació <i>Sistema de evaluación y calificación</i>		
6.1 Instruments d'avaluació <i>Instrumentos de evaluación</i>		
INSTRUMENT D'AVALUACIÓ <i>INSTRUMENTO DE EVALUACIÓN</i>	Resultats d'Aprenentatge avaluats Resultados de Aprendizaje evaluados	Percentatge atorgat (%) <i>Porcentaje otorgado (%)</i>
1. Resum/esquma general dels continguts del temari. <i>Resumen/esquema general de los contenidos del temario.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6, RA 8	60 %
2. Reflexionar sobre un qüestionari basat en els continguts del temari i respondre a les preguntes que es plantegen. <i>Reflexionar sobre un cuestionario basado en los contenidos del temario y responder a las preguntas que se planteen.</i>		
3. Analitzar, valorar i posar en relació tres obres artístiques amb l'expressió artística musical <i>Analizar, valorar y relacionar tres obras artísticas con la expresión artística musical</i>		
4. <i>One minut paper</i> , és a dir, aquelles preguntes obertes que es plantejaran al final de cada classe. <i>On minut paper, es decir, aquellas preguntas abiertas que se plantearán al final de cada clase</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 7, RA 8	20 %
5. Observació, tècnica d'avaluació basada en l'arregla sistemàtica de dades en el mateix context d'aprenentatge. <i>Observación, técnica de evaluación basada en la recogida sistemática de datos en el mismo contexto de aprendizaje</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 7, RA 8	20%
Avaluació dels alumnes Erasmus: <i>Evaluación de los alumnos Erasmus:</i>		
Als alumnes Erasmus que per causes justificades i constatables de caràcter estrictament acadèmic no pugen presentar-se a la prova escrita en la data determinada, se'ls avaluarà mitjançant: <i>A los alumnos Erasmus que por causas justificadas y constatables de carácter estrictamente académico no puedan presentarse a la prueba escrita en la fecha determinada, se les evaluará mediante:</i>		
1. Resum/esquma general dels continguts del temari. <i>Resumen/esquema general de los contenidos del temario.</i>	RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6, RA 8	50%
2. Reflexionar sobre un qüestionari basat en els continguts del temari i respondre a les preguntes que es plantegen. <i>Reflexionar sobre un cuestionario basado en los contenidos del temario y responder a las preguntas que se planteen.</i>		

<p>3. Anàlisi comparatiu de cinc obres d'art de distintes èpoques i gèneres amb les corresponents musicals.</p> <p><i>Análisis comparativo de cinco obras de arte de distintas épocas y géneros con las correspondientes musicales.</i></p> <p>Per tal de sumar les puntuacions d'aquestes dues proves i ser avaluats, caldrà presentar les dues. Hauran de presentar-se en les mateixes dates que s'establiran per a la prova escrita d'avaluació.</p> <p><i>Para sumar las puntuaciones de estas dos pruebas y ser evaluados, será necesario presentar las dos. Se presentarán en las mismas fechas que se establezcan para la prueba escrita.</i></p>	<p>RA 1, RA 2, RA 3, RA 4, RA 5, RA 6, RA 7, RA 8</p>	<p>50%</p>
--	---	------------

<p>6.2 Criteris d'avaluació i dates d'entrega <i>Criterios de evaluación y fechas de entrega</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Comprovació i valoració del nivell comprensió i assimilació dels continguts del programa <i>Comprobación y valoración del nivel de comprensión y asimilación de los contenidos del programa</i> 2. Constatació del grau d'adquisició de les competències transversals, genèriques i específiques <i>Constatación del grado de adquisicions de las competencias transversales, genéricas y específicas</i> 3. Comprovació de l'aconseguit dels resultats de l'aprenentatge <i>Comprobación de la consecución de los resultados de aprendizaje</i> <p>Les dates d'entrega s'establiran en funció de les instruccions de principi de curs de l'ISACV i del calendari de final de curs que publicarà la caporalia d'estudis del conservatori.</p> <p><i>Las fechas de entrega se establecerán en función de las instrucciones de principio de curso del ISEACV y del calendario de final de curso que publicará la jefatura de estudios del conservatorio.</i></p>

<p>6.3 Sistemes de recuperació <i>Sistemas de recuperación</i></p> <p>Per a l'alumnat que ha suspès o no ha seguit el desenvolupament normal de les classes – criteris i dates d'entrega) <i>Para el alumnado que ha suspendido o no ha seguido el desarrollo normal de las clases – criterios y fechas de entrega)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Revisió, comparació i comprovació dels apunts personals amb la bibliografia recomanada <i>Revisión, comparación y comprobación de los apuntes personales con la bibliografía recomendada</i> 2. Assistència a les hores d'atenció als alumnes <i>Asistencia a las horas de atención a los alumnos</i> 3. Complir amb rigorositat les hores programades de treball autònom <i>Cumplir con rigurosidad las horas programadas de trabajo autónomo</i> 4. Ampliar i aprofundir en la lectura de la bibliografia recomanada <i>Ampliar y profundizar en la lectura de la bibliografía recomendada</i> 5. Realitzar els treballs optatius <i>Realizar los trabajos optativos</i>
--

7 Bibliografía

Bibliografía

Bibliografía general:

- ALCINA FRANC, J.: *Arte y antropología*, Madrid, Madrid, Cátedra, 1988
 AUMONT, Jacques: *La estética hoy*, Madrid, Cátedra, 2001
 BAYER, Raymond: *Historia de la estética*, Madrid, Fondo de Cultura Económica, 1993
 BOZAL, Valeriano (ed.): *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*, Madrid, Visor, 1996
 -----: *El gusto*, Madrid, Visor, 1999
 CASTELLI, Patrizia: *L'estetica del Rinascimento*, Bologna, il Mulino, 2005
 COPLESTON, David: *Historia de la filosofía*, Barcelona, Ariel
 DORFLES, Gillo: *Il divenire delle arti. Ricognizione nei linguaggi artistici*, Milano, Bompiani, 1996
 DUFRENNE, Mikel: *Fenomenología de la experiencia estética*, Valencia, Fernando Torres, 1982
 ECO, Umberto: *La definición del arte*, Barcelona, Destino, 2002
 FISCHER, E.: *La necesidad del Arte*, Barcelona, Península, 1995
 FUBINI, Enrico: *La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX*, Madrid, Alianza, 1994
 GARCÍA BACCA, Juan David: *Filosofía de la música*, Barcelona, Antrophos, 1990
 HOSPERS, John: *Significado y verdad en el arte*, Valencia, Fernando Torres, 1980
 LIESSMANN, K. P.: *Filosofía del arte moderno*, Barcelona, Herder, 2006
 LOMBARDI, Giovanni: *L'estetica antica*, Bologna, il Mulino, 2002
 OLIVERAS, Elena: *Estética. La cuestión del arte*, Buenos Aires, Ariel, 2005
 POUSSIEUR, Henri: *Música, semántica y sociedad*, Madrid, Alianza, 1984
 ROWELL, Lewis: *Filosofía de la música. Antecedentes históricos y estéticos*, Barcelona, Gedisa, 1987
 SANTAYANA, George: *El sentido de la belleza*, Madrid, Tecnos, 1999
 TATARKIEWICZ, Wladyslaw: *Historia de la estética*, Madrid, Akal, 1990
 VALVERDE, José M^a: *Breve historia y antología de la estética*, Barcelona, Ariel, 1987
 XIRAU, Ramón / SOBREVILLA, David (eds.): *Estética*, Madrid, Trotta, 2003

Bibliografía específica:

- ASSUNTO, Rosario: *La antigüedad como futuro. Estudio sobre la estética del neoclasicismo europeo*, Madrid, Visor, 1990
 -----: *Naturaleza y razón en la estética del setecientos*, Madrid, Visor, 1989
 BARASCH, Moshe: *Teorías del arte. De Platón a Winckelmann*, Madrid, Alianza, 1996
 D'ANGELO, Paolo: *La estética del romanticismo*, Madrid, Visor, 1999
 DE BRYNE, Edgar: *La estética de la Edad Media*, Madrid, Visor, 1994
 ECO, Umberto: *Arte y belleza en la estética medieval*, Barcelona, Lumen, 1987
 FICHET, Laurent: *Les théories scientifiques de la musique, XIXe et XXe siècles*, Paris, J. Vrin, 1996
 FUBINI, Enrico: *El romanticismo, entre música y filosofía*, València, Universitat de València, 1999
 -----: *El siglo XX, entre música y filosofía*, València, Universitat de València, 1999
 -----: *Los enciclopedistas y la música*, València, Universitat de València, 2002
 -----: *Música y lenguaje en la estética contemporánea*, Alianza, 1994
 GODWIN, Joscelyne: *Armonías del cielo y de la tierra. La dimensión espiritual de la música desde la Antigüedad hasta la vanguardia*, Barcelona, Paidós, 2000
 HUGLO, Michel: *La théorie de la musique antique et médiévale*, Padstow, TJ International Ltd, 1984
 JAMME, C. et alt.: *El movimiento romántico*, Tres Cantos, Akal, 1998
 JAQUES PI, Jèssica: *La estética del románico y el gótico*, Madrid, Visor Dis, 2003
 LASCIANI-PETRINI, Enrica: *Tierra en blanco. Música y pensamiento a inicios del siglo XX*, Akal, Tres Cantos, 1999

LEON TELLO, Francisco J.: *Estudios de historia de la teoría musical*, Madrid, CSIC, 1991
LEONI, Stefano: *Le armonie del mondo. La trattatistica musicale nel Rinascimento: 1470-1650*, Genova, Edizioni Culturali Internazionali Genova, 1988
LIESSMANN, Konrad Paul: *Filosofía del arte moderno*, Barcelona, Herder, 2006
LÓPEZ CANO, R.: *Música y retórica en el Barroco*, México, Universidad Nacional Autónoma, 2000
MAURO, Letterio (ed.): *La musica nel pensiero medievale*, Ravenna, Longo Editore, 2001
NEUBAUER, John: *La emancipación de la música: el alejamiento de la mimesis en la estética del siglo XVIII*, Madrid, Visor, 1992
SUMMERS, David: *El juicio de la sensibilidad. Renacimiento, naturalismo y emergencia de la estética*, Madrid, Tecnos, 1993
TATARKIEWICZ, Wladyslaw: *Historia de seis ideas*, Madrid, Tecnos, 1997
VERCELLONE, Federico: *Estética del siglo XIX*, Madrid, Antonio Machado Libros, 2004